

Nieuwbrief #7

Uitwintering

Er werden 48 volken ingewinterd, 38 Frankenbeute (34 Dadant US, 3 Simplex en 1 Duits Normaal), 2 Segeberger op Simplex en 8 Miniplus.

In totaal vielen er 6 slachtoffers, wat iets slechter is dan vorig jaar maar wel in de buurt van de laatste jaren en vergelijkbaar met de 10 % van voor de Varroa. Al bij al ben ik dus redelijk tevreden over mijn koninginnen van de strekking Carnica Varroa-Toleranz van Kirchhain. Ik kan alleen maar hopen dat degenen die vorig jaar koninginnen van deze lijn zijn komen halen, even tevreden zijn.

Ik heb ook nu weer gemerkt dat het slecht ophalen van het wintervoer een teken aan de wand is. Ook bij een grondige controle lijkt er niets mis met deze volken en heb ik dus steeds de neiging om dit signaal te negeren, maar uiteindelijk loopt dat toch dikwijls verkeerd af. Dat ga ik dus niet meer doen en van mijn hart een steen maken en tijdens het inwinteren die volken verenigen met andere die het wel goed doen.

Ik wil ook nog een woordje uitleg geven over mijn nieuwe methode om verse volken op te zetten. Er zijn dus nu 6 lege kasten en die moeten tegen augustus opnieuw gevuld geraken (door mezelf opgelegde opdracht). Vroeger deed ik dat zo snel mogelijk met 1 raam broed en bijen om de nieuwe volken nog de kans te geven om sterk te ontwikkelen en de oude niet te veel te verzwakken, maar nu gooi ik het over een andere boeg. Je kan van die nieuwe volken toch dit jaar niet meer oogsten, dus waarom zo'n haast maken? De varroabestrijding die ik toepas geeft de mogelijkheid om heel eenvoudig nog sterke volken op te zetten in juli.

De hoofdactiviteit van de varroa-behandeling is het opsluiten van de koningin in het Scalvini-kooitje. Dat gebeurt op 1 juli. Normaal wordt de koningin rond 15 juli opnieuw vrijgelaten om bij de oxaalzuurbehandeling rond 23 juli enkel nog open broed te hebben, waardoor alle mijten op de bijen zitten en er heel efficiënt kan worden behandeld. Rond 21 juli wordt er geslingerd om te vermijden dat het oxaalzuur in contact komt met de honing en blijven de honingzolders er af. De kasten worden dus plots een heel pak kleiner met als gevolg dat er bij de sterke volken plaatsgebrek ontstaat, waardoor de bijen tot laat in de nacht nog een baard vormen aan de vliegplank. Bij die sterke volken haal ik op 15 juli één of twee ramen met broed en bijen weg en die worden gecombineerd tot nieuwe volken met elk 6 ramen. Aangezien er op dat ogenblik enkel gesloten broed aanwezig is (de koningin heeft sinds 1 juli haar eitjes in het Scalvini kooitje geproduceerd) kan een nieuwe koningin simpelweg met het gele transportkooitje met deegstop worden ingevoerd. Lukt altijd en drie weken later zie je geen verschil meer tussen de nieuwe en de oude volken. De volken waaruit de bijen geoogst werden hebben er geen nadeel van want na 15 juli is de dracht stilgevallen en wordt er enkel nog gewerkt om de nectar tot honing in te dikken en te verzegelen. Er worden nog meer dan genoeg jonge bijen geboren om de nieuwe generatie te voeden. De volken die vorig jaar zo gevormd werden zijn bij de sterkste en het is jammer dat het zo'n rotweer is, anders had dat ook gebleken uit de opbrengst.

Er zit één addertje onder het gras: je moet 100% zeker zijn dat er op 1 juli maar 1 koningin aanwezig was. Doordat de lijn van Carnica's waar ik mee werk zwermtraag is, betekent dat dat stille moerwisseling de regel is en niet de uitzondering. Vorig jaar waren er bij 6 van de 40 twee koninginnen aanwezig en slechts bij 2 heb ik dat ontdekt bij het opzoeken van de koningin. Bij de andere merk je dat aan het feit dat op 15 juli ofwel de koningin dood in het kooitje ligt of dat er nog of al opnieuw open broed aanwezig is. Dan moet er naar plan B worden overgeschakeld om toch te kunnen behandelen. Dat wil zeggen: de jonge koningin opsluiten en weer 3 weken wachten. Wil je dan op 15 juli toch bijen gebruiken voor de nieuwe volken dan moet dat zonder ramen gebeuren om mislukkingen te vermijden, afschudden dus.

Raatvernieuwing

Is blijkbaar een actueel en hot item.

Ik heb daar een dubbel gevoel bij. Bouwen zit bij de bijen in het bloed en ik ben ervan overtuigd dat het moet en ook goed is voor het volk. Maar ik stel me vragen bij het intensief verwijderen van oudere raten om ze te vervangen door waswafels.

De eerste vraag is: zijn oude bebroede raten dan zo slecht? Je hoort dikwijls dat ze uit hygiënisch oogmerk moeten verwijderd worden, want ze zouden vol ziektekiemen en virussen zitten. Heeft iemand daar ooit een bewijs van gezien? Voor er imkers waren, was er toch ook niemand die de raten verving. Ja, natuurlijk waren er wel wasmotten, die zodra het nest verlaten werd, de boel netjes recycleerden en de volgende zwerm kon met een schone lei beginnen. Maar ik kan me wel voorstellen dat ook toendertijd een volk verschillende jaren actief bleef op dezelfde locatie en er dus geen raatvernieuwing was, dus waarom moeten wij elk jaar een derde van de raten vernieuwen?

De tweede vraag: is er voor de bijen geen voordeel bij het hergebruiken van bebroede raten? Het staat vast dat de cellen bij bebroede raten steeds kleiner worden door de achtergebleven vervellingen of cocons die door de larven worden gesponnen, maar dat gaat niet eindeloos verder. Een collega wist me enkele jaren geleden te vertellen dat hij betrokken was bij een onderzoek in het centrum te Baton Rouge, waar werd vastgesteld dat men bij oude raten nooit meer dan 8 vervellingen in een cel terug vond. Dan stel ik mij de vraag: waar gaat dat achtergebleven materiaal dan naartoe? Ik kan mij niet voorstellen dat de poetsbijen zo iets hebben van, nu is het genoeg geweest, nu gaan we vervellingen verwijderen. Het kan bijna niet anders of de larve hergebruikt een deel van dat materiaal om de nieuwe cocon te spinnen. Als dat klopt dan betekent dat minder materiaal uit het eigen lichaam en dus een zwaardere en misschien daardoor ook sterkere larve die een sterkere en misschien ook langer levende werkster produceert. Veel "als" en "misschien", maar toch de moeite om er even bij stil te staan. Als er een wetenschapper luistert: "misschien" de moeite om er een onderzoek aan te wijden?

Zelf vervang ik ook een deel van de raten als deel van de bedrijfsmethode. Mijn Dadant US kasten bieden plaats aan 12 ramen, maar worden ingewinterd op 8 ramen. Dat om te vermijden dat het voedsel te veel verspreid wordt en er in de winter hongersnood ontstaat omdat het onbereikbaar is.

De eerste raat die verwijderd wordt is de darrenraat. Die gaat er uit op het ogenblik dat de koningin wordt opgesloten. Zo is er meer plaats voor het raam met het Scalvini kooitje zodat de bijen

gemakkelijker toegang hebben en de feromonen van de koningin beter verspreid worden in het volk en er vermeden wordt dat er doppen getrokken worden. Vlak voor het geven van het eerste wintervoer gaan er nog 3 ramen uit. Meestal zijn dat de buitenste omdat ik tijdens inspecties die raten die ik wil vervangen systematisch naar buiten breng zodat er op dat ogenblik geen broed meer in zit. Zit er nog te veel voedsel in die ramen, dan worden ze één per één ontzegeld en teruggehangen in de vrije ruimte naast de sluitplaat, waar ze dan worden leeggehaald. Als de sterke volken op 15 juli niet afgetapt werden, dan zullen ze in die vrije ruimte beginnen bouwen en wordt het raam niet leeggehaald.

Pollen blijft meestal achter en dat is jammer en nog een reden waarom ik denk dat het te intensief opruimen van oude raten ook een negatief effect kan hebben.

Status van het project “Varroa-tolerantie

Goed nieuws: de voor twee jaar aangekochte CVT-koninginnen doen het in de Miniplusjes nog steeds goed en dit jaar gaan de afstammelingen van koningin 24, waar vorig jaar intensief van werd gekweekt, de darren leveren en wordt er omgelaarfd van koningin 51.

Slecht nieuws: de vereniging die de KI-koninginnen van Kirchhain verdeelt, wil enkel nog leveren in Duitsland, dus mijn plan om voor dit jaar twee extra koningen te bestellen, valt in het water. De enige mogelijkheid is om samen te werken met iemand die woonachtig is in Duitsland en die als tussenpersoon wil optreden. Ik ben daar naar op zoek. Eventueel voor volgend jaar, want ik vrees dat voor dit jaar de “numerus clausus” al bereikt is.

Lukt het niet om iemand te vinden dan moet ik opnieuw zelf aan selectie gaan doen, daarom staat er weer een bezoek aan Norderney op de planning. Deze keer vertrek ik met 24 dochters van koningin 51 omdat een aantal collega's naar reinteeltmateriaal hebben gevraagd en ik wil proberen om daarvoor te zorgen. Zelf heb ik er vijftien nodig, dus de resterende gelukte zijn beschikbaar. Afwachten, dus.

Kleine cellen

Na mijn poging om raten met 4,9 mm cellen te laten uitbouwen door een Buckfast volk, stond het project op een laag pitje. Dat uitbouwen ging bijzonder vlot, maar de afstammelingen van die Buckfast koningin dwongen mij om eerst mijn sluielhoed terug op te zetten en nadien zelfs om een volledig pak aan te trekken. Dat is niet iets wat ik wil tolereren, dus daar stopte het.

Een tijd geleden vond ik in de USA een producent van kunststof raten (Mann Lake) met een 4,9 mm opdruk en daar heb ik via een leverancier in de UK een partij van gekocht. De eerste poging om ze uit te laten bouwen mislukte, vermoedelijk omdat ze origineel niet goed met was waren bekleed, want sommige delen waren goed opgetrokken, andere helemaal niet. Ik heb ze vorige winter afgeschraapt en opnieuw met was ingesmeerd met een verfrolletje en nu zitten er 20 in een aantal honingzolders. Nu al mijn volken op zelfgegoten 5,1 mm ramen zitten, verwacht ik dat er toch een deel goed wordt uitgebouwd.

Een nadeel is dat de ramen enkel in Langstroth formaat waren te krijgen en niet in Dadant, dus moet ik op dat vlak een stap terugzetten. Het is echter enkel de bedoeling om te kijken of er een verband is tussen de celgrootte en de toename van de Varroa-besmetting en niet om volledig om te schakelen.

Ik denk dus met twee volken op 4,9 mm toch al een indicatie te krijgen of er een invloed is. Dan zien we wel verder.

Dat was het voor dit voorjaar. In september ben ik er weer met updates en een overzicht van het (dan) voorbije seizoen. JP